

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני כ"ז אדר תש"פ | דף היומי בבלי: שבת יז.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תס"ה עד סעיף ג'.
מוסר: שמירת הלשון - שער התורה והנה כתוב' עד 'וזה שכתוב'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: מסכת אבות פרק ג משנה א עד פרק ג משנה ד

רוקנתם מדפים בסופר? מה תעשו בפסח עם כל החמץ? | האם גם אתם בעד ש"חתונות
הקורונה" יימשכו? | יושבים בבידוד? יש לנו משימה מיוחדת בשבילכם | 1853

על דא ועל הא

וכאן חשוב לציין עובדה מפתיעה: מכיון שמשרד
הבריאות טרם הוציא איסור על הציבור לשמחה,
לא חסרה שמחה באותן חתונות, ואולי להיפך... עד
שכולם לפתע שאלו: מדוע רק בגלל הקורונה?!...

האם "חתונות הקורונה" יימשכו?

המקצועיות יושבות בדרך כלל ספונות באלבום עוזב בארון צדדי.
זה המקום להעלות על נס את עם ישראל שהתגלה בתפארתו.
עשרות משפחות שהעניקו חנים אין כסף את ביתם הרחב עבור
החתונות, ולא רק של מכרים אלא גם של זרים גמורים שנשארו
ללא מוצא.

וכאן חשוב לציין עובדה מפתיעה: מכיון שמשרד הבריאות
טרם הוציא איסור על הציבור לשמחה, לחלוטין לא חסרה שמחה
באותן חתונות. ואולי להיפך - הפשטות, המשפחתיות, ובעיקר -
הביתיות והספונטניות, כל אלו העצימו והגדילו את השמחה ואת
הרגש היהודי, עד שכולם לפתע שאלו את זה: מדוע רק בגלל
הקורונה? מה חסר בחתונה כזו, למי זה רע ומי מפסיד מכך (מלבד
כמובן האולמות, הקייטרינג, התזמורות, ושאר המתפרנסים
ממאות החתונות שמייצר המגזר החרדי בכל חודש)?

מזה שנים שמנסים מובילי דעת קהל למיניהם, ליצור מוסכמות
חברתיות על צמצום הפאר בחתונות. מנסים, ללא הצלחה. לא
רק שרמת החתונות אינה יורדת, אלא אף היא עולה. מה שהיה
אתמול מותרות, נהפך היום לנורמה. כמות המוזמנים כבר הפכה

השבוע גלגל הציבור החרדי את עינו כלא מאמין. מאות
חתונות צנועות נערכו, בצל נגיף הקורונה המתפשט, בבתים
פרטיים, בגגות, בחצרות, ואפילו ברחובה של עיר, בפארקים
ובחורשות מזדמנות.

החתונות כללו כמובן מספר מוזמנים קטן בהרבה מאשר
תוכנן מלכתחילה. במקרים רבים המרכיב העיקרי שלהם היה
בני משפחה וחברים קרובים, ותו לא. לא מטעמי תקציב כמובן,
אלא פשוט כי 'אסור'. משרד הבריאות אסר התקהלות גדולה ו'אין
ברירה' אלא לצמצם.

השינויים יצרו צורך בהיערכות מחדשת בשלל סעיפים.
החל מסעודת המצוה, שאורגנה ספונטנית ע"י בני המשפחה
והשכנים או לכל היותר ע"י הקייטרינג השכונתי שהכין כמובן
מנות זולות בהרבה מאלו שהיו מוגשות למאות האורחים בחתונה
המתוכננת מלכתחילה; התזמורת, שבמקומה הסתפקו באורגנית
מאולתרת; כסא לכלה מאולתר אך מכובד, סידורי פרחים
מכובדים אך פשוטים ולא מנקרי עיניים, צילום עצמאי שייתר את
הצורך בהוצאת סכום נכבד לצלם מקצועי ויוקרתי, שתמונותיו

וגילתה לנו את הפלא הגדול: ניתן להתחתן בבית, בהשתתפות עשרות אנשים, עם סעודה צנועה, עם מוזיקה ביתית נעימה. כן. יוצאים בזה ידי חובה למהדרין, לכל הדעות והפוסקים! מסתבר שכן. וגם אם יהיה מי שיאמר, שחתונה בבית היא לא תרחיש ריאלי בשום מצב, אבל בוודאי למדנו והחכמנו, שחתונה צנועה באולם קטן ובהשתתפות בני המשפחה והחברים הקרובים בלבד, יכולה להיות שמחה לא פחות מחתונה המונית בהשתתפות כל השכונה וגלילותיה.

ומה הציבור אומר? מתגובות רבות שמגיעות לידינו, הציבור המולה מתחנן ומייחל, שזה ימשך כך באופן קבוע, שהתגלית החדשה הזו תהפוך לנורמה אצל משפחות שידן אינן משגת מעבר לכך (כלומר רוב רובו של הציבור, כאמור).

מספר אברך חשוב: "יש לי שכן 'חסכן' בלשון עדינה, שמחתן השבוע. כשהודיעו במוצ"ש על 'גזירת החתונות' הוא כמעט רקד מרב שמחה... אם הוא היה יכול הוא היה מארס מהר עוד כמה ילדים כדי להספיק לחתן אותם בצל הקורונה...!"

תגובה אחרת מאחד שהשתתף בכמה אירועים כאלו: "מעולם לא התרגשתי בחתונות כפי שהתרגשתי השבוע. איכשהו המרקם המשפחתי, הפשוט, העצים את השמחה הפנימית. אולי המחסור בנוצץ החיצוני 'העביר' את ההתרגשות למקום הפנימי שבתוכי". שלמה, אברך צעיר המטופל בילדים קטנים אומר לנו: "כך אני מדמייך את חתונות ילדיי, אמנם לא בגג של בית, אבל בהחלט משהו קטן וצנוע ובעיקר שמח".

אומרת בהתרגשות שוויגער שסיימה כבר בסייעתא דשמיא לחתן את כל ילדיה: "עשו לימונדה מהלימון... הלואי שכל החתונות יעברו לקונספט הזה!"

אשת אברך, שמתמחה בעיצובי אירועים מעלה נקודה למחשבה: "חלק מהכסף שמשקיעים באולמות אפשר להשקיע בעיצוב מיוחד (ולהישאר עם עודף ענק)".

יצחק, בעל קייטרינג מוכר, מציין רווח נוסף: "אם עושים חתונה למאה חמישים איש, אפשר לכבד את האנשים באוכל טעים ומכובד יותר מבורקס ובלניצ'ס, ועדיין לצאת יותר בזול!" ומה אתם אומרים?...

(בטאון עמוד החסד מבית הגמ"ח המרכזי, פרשת ויקהל פקודי)

מזמן ללא סבירה בעליל, בלי טעם ובלי ריח, כשאף אחד לא נהנה מזה, לא בעלי השמחה שנאלצים לשלם הון עתק כדי להאכיל את כל העיר, ולא המוזמנים ש'חייבים' לקפוץ לחתונה כל ערב ולכלות לשווא את זמנם, אחרת 'לא נעים'...

מדוע זה לא מצליח? מדוע קשה לציבור לעשות את השינוי המתבקש? איננו מדברים על העשירון העליון של הציבור. מי שיש לו די ממון בשביל אירועים נוצצים, מי שחשוב לו לצורך מעמדו להפיק אירוע מכובד ויוקרתי - שיבושם לו. אנו מדברים על רוב רובו של הציבור, שלצורך הוצאות החתונה והדירה, מכלה את כל חסכוניותו מהעבר ומהעתיד, לווה סכומים אדירים, ונכנס למערבולת של חובות ומשכנתאות.

כלומר, הזוי ככל שזה נשמע, רוב רובו של הציבור מבזבז עשרות אלפי שקלים (במקרה של חתונה צנועה) בשביל ערב קצר אחד שלא נותר ממנו דבר וחצי דבר שעתיים לאחריו. 4 שעות נחמדות של ריקודים וסעודה לכל העיר = משכנתא לכמה שנים!! היש מנהג משונה מזה?! אגב, הסכום הנ"ל מהווה רק חלק קטן מההוצאות הנלוות לערב זה. לא נגענו בהוצאות הביגוד לכל המשפחה הרחבה, פעוטות כגדולים, בשלל המתנות המלוות את התקופה המרגשת, שבת חתן, שבת שבע ברכות, ועוד ועוד.

אז מדוע המנהג הזה לא בוטל מזמן? מדוע מתעקש ציבור עני ברובו החי חיי תורה נטולי מותרות, לבזבז סכומים מטורפים בשביל כלום? מדוע אף אחד לא חשב עד היום על האפשרות לזנוח לחלוטין את אולמות השמחה הגדולים, לוותר על מאות המוזמנים ולערוך חגיגה צנועה ושמחה בבית, או לכל היותר ב"אולם שע"י בית הכנסת" השכונתי?

התשובה היא: מעגל הקסמים! אף אחד אינו רוצה להיות הראשון, משום ש'לא נעים' ולא מקובל לשוב מוסכמות שכאלו. ומה יאמר המחותר? לכן גם המוגדרים כאביונים מהודרים לכל הדעות אינם מסוגלים לוותר על חתונה באולם, פשוטה ככל שתהיה, אבל עדיין עלותה אינה תואמת את יכולותיהם. ולאחר שגם אותם משפחות לא יורדות מרמת חתונות זו, איך תוכל משפחה ממוצעת להיות זו ש'מתקמצנת' בקיצור - מעגל קסמים!

וכך זה נמשך ונמשך. עד ש... עד שהגיעה הקורונה לחיינו,

להתחיל את היום ברגל ימין חווייה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
אקטואלי ומרתק.

הצטרפו בחינם לאלפי המנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום...
המייל היומי של 'דרשו'

**לפתע הודיעו הספקים שהם מתחרטים על העסקה.
הם רוצים תמורת הסחורה פי 7 ממה שסוכם...
ולא - הם דורשים הכל בחזרה! זה היה הזוי! אמי
היתה בהלם. אבל היא נאלצה להחזיר הכל...**

רק לאחר מספר ימים התברר גודל הנס...

ממה שסוכם... ואם היא אינה רוצה, שתחזיר את הסחורה ותקבל בחזרה את הסכום ששילמה!...
זה היה פשוט הזוי! אמי היתה בהלם מההתנהגות הזו. אבל הוריי התייעצו עם רב, ולבסוף הוחלט להחזיר את הסחורה. במשך שעות היא עבדה לארגן את החזרת הקניה, כמובן עם הרבה רגשות צער, תסכול ועלבון, מהתנהלות בעלי העסק הנ"ל.
אבל היום היא מברכת! מודה לה' על שהציל אותה מהוצאת הסכום הזה... מיד לאחר שהחזירה את הסחורה, פרצה בהלת הקורונה. אם הסחורה היתה נשארת אצלה, היא לא היתה מצליחה למכור ונתקעת עם הוצאה כספית עצומה ללא כיסוי, דבר שיכול היה לדרדר את העסק כולו.

אחד מקוראי 'הפותר' משתף אותנו בסיפור הבא:
אמי שתח'י הינה בעלת עסק. זמן קצר מאוד לפני שהתחיל כל הבלגן עם הקורונה, היא קנתה סחורה בסכום גדול מאוד. לא יודע כמה בדיוק, אבל בטח מדובר על 30,000 ש"ח, אולי 50,000 ש"ח. וזו בהחלט השקעה רצינית יחסית לעסק שהיא מנהלת, שמצפים לכסותה מהר ולהשאר עם רווחים.
היא קנתה את הסחורה במקום שהיא כבר קנתה שם מספר פעמים בעבר. הפעם עשו לה מחיר ממש טוב, ולכן היא קנתה הרבה סחורה ובסכום גדול.
והנה, לאחר כמה ימים התקשרה אליה המזכירה של אותו מקום, והודיעה שבעלי העסק התחרטו לפתע, באופן מפתיע ולא מקובל, ואמרו לה להודיע שהם דורשים על הסחורה פי 7

דקה מתוקה - 60 שניות על הדף היומי

**מי זאת ה'היא' שזכתה שאומרים עליה
בליל הסדר 'והיא' שעמדה?**

שבת דף יז

"גזרו על פתן ושמן משום יין, ועל יין משום בנותיהן"

אומר הקב"ה - אם אתם מבדילים את עצמכם, אני שומר עליכם. אבל אם אתם מתערבבים איתם; {תהלים קו} וַיִּתְעַרְבוּ בְּגוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מִמַּעֲשֵׂיהֶם - אז אדאג להביא את השנאה של אומות העולם עליכם! אני אדאג שהם ישנאו אתכם, וככה אציל אתכם שלא תתערבבו בגוים!
אומר ה'משך חכמה' - עם ישראל, ביציאת מצרים, נקרא בשם 'גִּפְנִי', שנאמר (תהילים פ, ט) גִּפְנִי מִמַּצְרַיִם תִּסָּיעַ; מה היסוד של הגפן? שהוא לא מקבל הרכבה משום עץ שאינו מינו; הייחודיות שלו היא 'הן עם לְבַדָּד יִשְׁכְּן'. והיות והיין הוא המסמל את ההבדלות של עם ישראל מאומות העולם, לכן כשקבעו את ארבע לשונות הגאולה, בחרו חז"ל דוקא ב"ין.

(הרה"ג ר' ברוך רוזנבלום שליט"א)

כתוב בהלכה לגבי ליל הסדר - "יכסה את המצות ויגביה את הכוס, ויאמר והיא שעמדה".
אומר הרב וולקין: יושבים בלילה הזה כל המשפחה ליד שולחן אחד; הסבא עם הבן, הסבא עם הנכד, הסבא עם הנין; 50-60 איש ב"ה, נותנים שבח והודאה לקב"ה שהוציא אותנו ממצרים.
אתה רוצה לדעת איך ניצלנו? איך אנחנו כאן, אחרי אלפי שנים? - "והיא שעמדה!" כיסינו את הפת, לא השתמשנו בפת של עכו"ם. גם את היין שמרנו, שלא נשתה ביחד עם אומות העולם. "והיא" - זה הדבר שהציל אותנו! "שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו... והקב"ה מצילנו מידם" - למה? כיון שאנחנו נזהרים שלא להידבק באומות העולם!

מעשה במלך ספרד שקרא למספר יהודים חשובים, ונתן להם שלוש ברירות: או לאכול מאכלות אסורות, או לשתות יין גויים, או לשאת נכריות. הם בחרו בשתיית יין שזה איסור דרבנן בלבד. ברם, אחר ששתו והשתכרו כבר עברו על הכל... הנה כי כן, כל גזירות חז"ל תלויות זו בזו!

(מאורות)

עצת בלעם לבסוף היתה להכשיל בני ישראל בבנות מואב. על הפסוק "וילך שפי" מובא בספר 'שיר מעון': 'שפי' - ר"ת ש'מנן פ'תן י'נן. על ידי שיהיו אוכלים משמנן פתן ינן, יכשלו בבנותיהם. וזהו המרמוז בתיבת שפי".
החיד"א בספרו 'שמחת הרגל' מביא מספר 'איומה כנדגלות'

על דא ועל הא

יושבים בבידוד? - אל תבזבזו את הזמן: הפשילו שרוולים, קחו עט ביד, ותתחילו לעבוד...

"אשרי יושבי ביתך" - הגרמ"י רייזמן שליט"א עם הצעה מיוחדת ליושבים בבידוד...

דלתי ביתו סגורים בעדו ב' חדשים, מאין יוצא ובא. ובשבתו בביתו כתב ספרו 'ספר החיים', שבו כתב כל הרעיונות שהיו לו על דברי האגדה כל ימי חייו. וכתב שבדרך כלל אין לו זמן לעסוק באלו העניינים שנתבארו שם, כי הוא עסוק בהיות דאביי ורבא, שהיה ראש ישיבה גדולה, ובזכות הבידוד שנכפה עליו מצא הזדמנות לכך. וקרא שם הספר - 'החיים', משום שכך יצא לחיים ולשלום מה'בידוד'.

ג. הספר השלישי הוא ה'כלי יקר', שחיברו רבינו שלמה מלונשיץ', גם הוא מאותו דור, כיהן כאב"ד בפראג [אחד מספריו הק' נקרא 'עמודי שש' על הששה דברים שעליהם העולם עומד]. וכתב בהקדמה, שבחודש תשרי שנת שס"ז היתה שוב מגפה בפראג, והוצרך להיות מבודד בביתו, ואז כתב כל הספר הזה. אשר על כן, מסיים הגרמ"י רייזמן שליט"א, כל היושבים בבידוד - ימחלו נא, יפשילו שרווליהם ויקחו עט בידם, ויכתבו ספרי קודש לבני ישראל...

הידעתם? ישנם שלושה ספרים בארון ספרי הקודש, שנכתבו ע"י יהודים שהיו כלואים בביתם:

א. הרמ"א הקדוש כתב את הספר 'מחיר יין' על מגלת אסתר, וכתב שם בהקדמה, שבשנת שט"ז היתה מגפה בקראקא והוכרחו להיות סגורים, והוא היה סגור בבית בעיירת 'שידלאוו', כשלא היו יכולים לצאת לרחוב, ואף היה מחסור במזון. ובבוא ימי הפורים, כשראה שלא יהיה משתה ושמחה ביחד עם המשפחה - "להסיר יגוני ואנחתי, אמרתי אקומה ואשמחה במפעלי", וכך חיבר את הספר 'מחיר יין', כלומר, חידושי תורה תחת היין, כי פיקודי ה' ישרים משמחי לב.

ב. כמו כן, בהקדמת 'ספר החיים' להג"מ רבי חיים ברבי בצלאל, אחי המהר"ל מפראג זצוק"ל, כתב שבשנת של"ח [בהיותו בפרידבערג] היתה שם מגפה קשה רח"ל, ובביתו מתה המשרתת, והחליטו הממונים שמכיון שמתה בביתו צריך לסגור כל הבית, והכניסוהו ב'בידוד', וכן בתו היתה חולה ולבסוף הבריאה, והיו

על דא ועל הא

"הן עם לבדד ישכון" - זה עם שמסוגל לשבת בדד! ואיך? כיצד הם אינם משתעממים? - כי "ה' בדד ינחנו", ה' עמהם תמיד, הם אף פעם לא לבד!...

הבידוד - מתנה!

היא השמחה.

לכאורה תמוה, הרי הסגר המצורע רק פועל את ההפך? האם לשבת בדד זה לא מדכא?

הרב מאיר לאש

להבדיל אלף אלפי הבדלות בין קורונה לצרעת... ה'אור החיים' הקדוש כתב שצרעת היא תוצאה של עצבות, ורפואתה

ה"מאור ושמש" כותב את התשובה לכך:

ההסגר זה עצמו רפואתו של מדבר לשון הרע! השמחה הבאה הודות לשיבתו בדד, היא שמרפאת אותו! שברון הלב המריר, מתוך ההכנעה לפני ה', מביאה עמה למעשה שמחה גדולה, והיא זו שמרפאת את הצרעת, שנוצרת על ידי עיפוש וזיהום הגוף והתרבות המרה השחורה.

אם הבריחה מן העולם הפנימי מביאה להזנחה עד כדי עיפוש, הרי שהפגישה עם העולם הפנימי מחדשת פניו כיום היוולדו. "והנה - נרפא הנגע" - מבאר במאור ושמש: כאשר רואה הכהן "והנה" - לשון שמחה, אז יודע שודאי נרפא הנגע...!

אנשים בעלי עולם פנימי עשיר ומפותח, מסוגלים לשבת עם עצמם זמן רב. אם ירצו בחברה לא יהיה זה מסיבות של חוסר-מעש. לכל אדם באשר הוא, "יש" עולם פנימי. הן האדם הוא

"עולם קטן" (עי' תנחומא פקודי ג), ומדוע בכל זאת נוטה האדם להשתעמם בלי חברה? - כי החדירה עד לרובד הפנימי אינה מובנת מאליה, זו תוצאה של עבודה עצמית מסוימת.

אם תמציי לומר, בזה שיבחנו אותנו בוראנו בפי בלעם: "הן עם לבדד ישכון", זהו עם שמסוגל לשבת בדד! ואיך? כיצד אינם משתעממים? כי "ה' בדד ינחנו", ה' עמהם תמיד, הם אף פעם אינם לבד! עולמם הפנימי מעניק להם כל כך הרבה עניין עד שאינם מתפתים לגירויים חיצוניים.

אמנם, האדם אמור לחיות בין חברים וידידים, אבל יש לצפות ממנו שיהיה "מסוגל" לשבת בדד, ויידע מה לעשות עם עצמו לעת כזאת שנכפית עליו בדידות, שעה שרק הוא וא-לקיו יחד בחדר.

(אספקלריא, ויקהל פקודי תש"פ)

השונות היומי

רוקנתי מדפים בסופר... האם מותר לי למכור חמץ בעין לגוי, בניגוד למנהגי בכל שנה?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

לכתחילה, שיש בזה הערמה, ועוד כמה חששות ואין כאן המקום להאריך בזה.

וממילא מסתבר, שבשעת הדחק, גם מי שנוהג בכל שנה להימנע לכתחילה מלמכור חמץ בעין - בשנה זו יוכל לסמוך להקל מעיקר הדין. ואין צריך לעשות התרת נדרים, כיון שדעתו להמשיך במנהגו כשלא יהיה שעת הדחק. וכפי שכתב הדגול מרבבה יו"ד סי' רי"ד, דמי שמשום צורך וחולי משנה מנהגו, ודעתו שכשיעבור החולי ישוב למנהגו, א"צ התרה.

שאלת רבים: יש שחוששים מפני הגבלות הרשויות ביציאה מהבתים וקנייה בחנויות, ולשם כך הצטיידו בכמות גדולה של קמח ופסטה. והשאלה, האם מי שנוהג להחמיר שלא למכור חמץ בעין במכירת חמץ, יכול השנה למכור את הקמח ופסטה במכירת חמץ?

תשובה: מעיקר הדין מועיל מכירת החמץ לגוי, וכמבואר בפוסקים, והוסיפו פוסקי זמננו בכשרויות מהודרות סעיף שיועיל באופן חוקי. אלא שיש שמהדרים שלא לסמוך על מכירת חמץ

- * כלל הוא בדינו, שדגן אפוי אינו מחמיץ במגע עם מים. אולם, דגן קלוי, מחמיץ במגע עם מים, והוא אסור בפסח אף באכילה ובהנאה, וכן אסור להשהותו ברשותו.
- * כל תערובת של מים עם מאכל או משקה שיש בהם חמיצות, שהתערב בה קמח דגן בפסח - יש לשורפה לאלתר, מכיון שהחמיצות יחד עם המים גורמים לחימוץ מידי של הקמח.
- * תבשיל העשוי מקמח, שמן ומלח, ללא תערובת מים - לדעת השולחן ערוך, מותר להכינו בפסח, ולאוכלו בפסח; ולדעת הרמ"א, אסור.

אתמול
למדנו

האם מותר להאכיל דגן לבעלי חיים לפני פסח?

ויש שכתבו שלאחר נקיון מקום ההאכלה בעלי החיים לפסח, אין להאכילם בדגנים אף כשהמקום יבש, אלא בקטניות; וכך המנהג. והמאכיל את בהמותיו בחמץ - עובר על שלושה איסורים: איסור הנאה מחמץ, 'בל יראה', ו'בל ימצא', וזאת אף כשההאכלה מתבצעת בפועל באמצעות גוי, ובשטח של הפקר.

[שו"ע תסו, א, משנ"ב ה-ו, ושעה"צ ג; ביאורים ומוספים דרשו, 1 ו7]

כאשר מניחים בפסח מזון העשוי מדגן לפני בעלי חיים, אין להניחו במקום לת, כדי שלא יחמיץ. ויש אומרים שצריך להקפיד על כך משלושים יום לפני הפסח, כדי שלא ישאר החמץ ברשותו מבלי משים. וכמו כן, אין להניח לפניהם מים לשתייה לפני פינוי שאריות הדגן שנותרו מאכילתם.

האם מותר לשרות מורסן וסובין במים בפסח?

כל עוד אינם שוהים במים יותר 'שיעור מיל' (18 דקות); אולם, לדעת השולחן ערוך אסור להשרותם אפילו רגע אחד. וקליפת הקש שבתוכה מונחים גרגירי הדגן, אינה מחמיצה, ומותר להשרותה במים, או להאכילה לבעלי חיים במקום לח (ראה לעיל).

[שו"ע תסו, א, משנ"ב א-ג, וביה"ל ד"ה בשום; ביאורים ומוספים דרשו, 2]

קליפות הדגן - הן הקליפה הנושרת מהדגן בעת כתישתו, והן הקליפה הדקה הנותרת בנפה לאחר הניפוי - מחמיצים כחיטה עצמה, ולכן אסור להשרותם במים בפסח. קליפות אלו מכונות 'מורסן' ו'סובין', והמפרשים נחלקו איזו מהקליפות נקראת מורסן, ואיזו סובין. ויש מהראשונים שסוברים שמותר להשרותם במים

האם מותר לשפשף את הגוף במורסן לאחר ההזעה בבית המרחץ?

יש להמתין עד שבודאי יסורו מהגוף כל שאריות המורסן, או לחילופין לשוטפו היטב ב'מי פירות'. ואם מזיע שלא מחום האש, אלא מ'ההבל של מי המרחץ החמים, אסור מן הדין לשפשף את הגוף במורסן, כיון שזיעה זו מחמיצה את המורסן.

[שו"ע תסו, ב, ומשנ"ב ז; ביאורים ומוספים דרשו, 8]

בזמנים עברו היו נהוג לשפשף את הגוף במורסן (ראה לעיל) לאחר ההזעה בבית המרחץ. וכתבו הפוסקים שמן הדין הדבר מותר אף בפסח, כיון שהמורסן לא הושרה במים, וזיעת האדם המתערבת בו אינה מחמיצה את המורסן; אלא, שלפני שטיפת הגוף במים חובה לנקותו היטב משאריות המורסן, ואין אנו בקיאים בדבר, ולכן לכתחילה אסור לעשות כן בפסח. ובדיעבד,

האם צריך לערוך את שטר מכירת החמץ באופן התקף לפי חוקי המדינה?

אולם, מפעלים שבעליהם אינם שומרי מצוות, וכוונתם במכירת החמץ רק למען קבלת ה'הכשר' - יש אומרים שאף בארץ ישראל אין מכירתם חלה אלא כאשר היא תקפה לפי חוקי המדינה; ויש שנהגו מטעם זה להוסיף בנוסח שטר המכירה הצהרה כי "טענת שטר לצרכים דתיים תהיה בלתי קבילה". אולם, יש אומרים שמכירתם חלה גם כשאינה תקפה לפי חוקי המדינה, כיון ש'דברים שבלב אינם דברים', והטענה כי כוונתם במכירה היא רק לצורך ההכשר אינה מתקבלת, ואין דינם שונה משל שומרי מצוות.

יש מהפוסקים שכתבו כי את מכירת החמץ יש לערוך באופן התקף גם לפי חוקי המדינה, כיון ש'דינא דמלכותא - דינא'. ויש מהפוסקים שכתב בנוגע לישראל המוכר לגוי את המקום שבו נמצא החמץ, שאין צורך ברישום ב'טאבו', אלא יש להודיע לגוי כי המכירה מתקיימת לפי דיני התורה. ובארץ ישראל בזמננו, שהשלטון בידי יהודים שאינם שומרי מצוות - יש אומרים שאין צורך לערוך את המכירה באופן התקף לפי חוקיהם, מפני שאין להם תוקף של 'דינא דמלכותא', שהרי אף אנשי השלטון חייבים לנהוג על פי התורה.

[ביאורים ומוספים דרשו תמח, 38 ר"ד 43]

הלוח היומי

כ"ז באדר | ר' חיים פנחס ב"ר יעקב יצחק שיינברג
זצ"ל, ר"י תורה אור וב' טבעת החושן, משמרת
חיים, מילואי אבן, אגרא דשמעתתא ועוד

ביום זה בשנת תש"ג, החל הגרוש הנורא של יהודי מקדוניה ותראקיה למחנה ההשמדה טרבלינקה הי"ד.

יארצייט:

- תקל"ג: ר' רפאל משה ב"ר יוסף בולה זצ"ל, ב' גט מקושר.
- תקע"ב: ר' אהרן ב"ר שמשון מאוסטרהא זצ"ל.
- תקע"ג: ר' אליעזר ליפמאן ב"ר אלימלך (מליז'נסק) וייסבלום זצ"ל, אב"ד חמלניק וב' אורח לצדיק.
- תרל"ה: ר' יוסף שאול ב"ר אריה לייבוש הלוי נתנון זצ"ל, אב"ד לבוב וב' שו"ת שואל ומשיב.
- תרל"ט: ר' ישעיה ב"ר משה שור זצ"ל, ב' כליל תפארת.
- תרנ"ה: ר' אלישע ניסים ששון ב"ר ניסים דנגור זצ"ל, חכם באשי של בגדד וב' גדולת אלישע ושו"ת מעשה בי"ד.
- תרפ"ו: ר' שלמה ב"ר חיים חייקל ראובן אלישיב (אלישוב) זצ"ל, ב' לשם שבו ואחלמה.
- תרצ"ו: ר' מרדכי זוסיא ב"ר מנחם נחום טברסקי זצ"ל, מהוצאלס-יאס.
- תרצ"ה: ר' משה ב"ר דוד לאנדינסקי זצ"ל, ר"י חפץ חיים בראדין.
- תשל"ט: ר' חיים ב"ר יחיא סנואני זצ"ל, המקובל מיהוד, אב"ד מחוז שרעב וסינואן בתימן וב' ארזי לבנון, זוהר הרקיע, מקם מקדש ועוד.
- תשנ"ז: ר' משה ב"ר יעקב ניישלאס זצ"ל, אב"ד סרדהעלי-סקווירא.
- תשע"ב: ר' חיים פנחס ב"ר יעקב יצחק שיינברג זצ"ל, ר"י תורה אור וב' טבעת החושן, משמרת חיים, מילואי אבן, אגרא דשמעתתא ועוד.
- תשע"ד: ר' יוסף המדאני כהן זצ"ל, רבה הראשי של יהודי אירן.

"אילו היה המספר לזבש שעטנו ומקיף פאת ראשו וזקנו, בוודאי לא היה השומע מאמין לדברי הלשון הרע שמספר..."

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

תורה כך בוודאי הופקר אצלו איסור שקר, ואם כן הוא הדין במי שמספר לשון הרע, שהופקר אצלו איסור גדול עד מאד של 'לא תלך רכיל', שהוא חשוד גם לשקר, ובוודאי אין להאמין שסיפורו אמת."

בסעיף ד' מדבר ה'חפץ חיים' על מקרה שיצא 'קול', דהיינו שמועה שלילית על מישהו, שאף על פי כן אסור להאמין לכך אלא לחוש בלבד. ומוסיף: "ועל אחת כמה וכמה שיזהר מאוד, אם רוצה לספר את הדבר לאחרים, שלא יכוון להעביר את הקול ולגלותו יותר."

ולכאורה יש להבין: הרי השמועה כבר מפורסמת, ואיזה נזק יכול להיגרם מכך שיכוון להעביר את הקול ולגלותו יותר? ב'ביאורים ומוספים' מביאים כי יש שביארו זאת על פי דברי רבנו יונה, שטעם איסור לשון הרע, מלבד הנזק הנגרם לזולת, הוא גם משום "בחירתו לחייב ולהרשיע את חבירו ושמתו לאידם". וממילא, גם כאשר הסיפור כבר התפרסם, כל שכוונתו לפרסם את גנותו יותר, יש בכך משום לשון הרע מצד בחירתו לחייב ולהרשיע את חברו.

בסעיפים ג' ד' הנלמדים היום, מוסיף ה'חפץ חיים' לעסוק בענין האיסור להאמין לדברי לשון הרע, גם כאשר לכאורה קיימת סיבה הגיונית להאמין להם. בסעיף ג' הוא מדבר על לשון הרע שנשמע מפי שני אנשים או יותר, ואפילו באופן שמותר להם לספר משום שיש תועלת בדבר - בכל זאת אסור להאמין לכך אלא לחוש בלבד. ה'חפץ חיים' מוסיף ומסביר, כי למרות שהם שניים, אין לדבריהם תוקף של עדות, כי לא חל שם עדות אלא בפני בית דין.

ועל אחת כמה וכמה כאשר אותם שניים (או יותר) עוברים על איסור לשון הרע בדבריהם, בוודאי אין להאמינם, כי הרי רשעים הם, וכיצד נאמינם על ישראל זה, שהוא בחזקת כשר גמור לעת עתה. והרי החשוד על לאו של לשון הרע, חשוד גם לשקר, להחליף ולהוסיף.

ב'ביאורים ומוספים' מביאים בזה מדברי ה'חפץ חיים' בספרו 'שמירת הלשון', שהרחיב עוד וכתב: "אילו היה המספר לזבש שעטנו ומקיף פאת ראשו וזקנו, בוודאי לא היה השומע מאמין לדברי הלשון הרע שמספר, שכשם שהופקר אצלו שאר איסורי

יארצייט הגאון רבי חיים פנחס ב"ר יעקב יצחק שיינברג - ראש ישיבת "תורה אור"

הג"ר חיים פנחס שיינברג אמר: "כל אדם עובר בימי חייו נסיונות וקשיים, העונג הגדול ביותר הוא כאשר יודעים שזה יסוד החיים. אם קשה ללמוד או לקום לתפילה, זה טבע האדם והחיוב הוא להתגבר כארי". והוסיף ואמר: "עולמנו הוא עולם הנסיונות" (דרך אמונה ובטחון להגרח"פ שיינברג - לך לך)

נשתדל להתאמץ ולהתגבר על הקשיים הטבעיים שיש לנו בקיום המצוות, ונזכור שהדרך לגדול ולהצליח היא רק על ידי ההתגברות על הקשיים.